

de lloc, tanmateix, essent cognom, és possible que ho vagi ser primerament; com a cognom tampoc és freqüent: Ramon Adsaria fou un conegut literat per la biografia del qual s'interessava el nostre gran renaixentista P. Piferrer, l'any 1852; *AlcM* el dona només en plural, *Atzaries*, vagament localitzat a «Tarragona i Barcelona». També deu ser de la mateixa arrel: *zariri*^o en *PAlc*, pl. de *zarréa*^o «semiente» i «semental cosa» (394b24 i 26) i també s'hi identifica *zarreó*^o «sembladura», car si bé *PAlc* ho posa amb *rr* (394b24), Dozy (586b) ho dona amb *r* simple: *zaréiya* «semailles», en el marroquí Dombay.

Atzaria, -es, V. *Atzaran*

ATZARÓ

Eiv., ve d'una altra arrel aràbiga inconnexa, vol. I, 54 (la mateixa d'*atzerola*, val. *sorolla*, apell. i cogn.; d'on també el NL *Sorollera*, del Matarranya. *Ansarolla* a Cervera del Mae. (xxviii, 123.19), pda. i aljub; i *La Serolera* a Alcalà de la Jovada (xxxiii, 128.22).

-*Atzau*, *Bini*-, men., vol. I, 54.

Atzavara (*DECat* I, 489): Rahal *Aczabara* en el *Repartiment* de Mall.; *Alzabares* pda. d'Elx (xxxvi, 132.13).

Atzebejo: la millor font en el te. de Xodos és *ala de Adsebecho* que sale entre las peñas calizas del barranco de Chodos» a. 1797, Cavanilles, *Observ.* I, 83: de *az-zābāğ* 'gaieta, var. molt negra del lignit' (*DECat* I, 487, s. v. *atzabeja*), car és sabut que sovint negregen molt les terres calcàries.

-*Atzén* o *-zem* men., veg. vol. I, 55 (àr. *azzām* 'brui-xot, màgic'). Sembla que el nom es repeteixi, però sense *Beni*- en el Princ.; car trobo «Pere Morera, alias d'*Atzen*» al *Spill de Cbò.*, a. 1518 (f° 122r^o, te. Surp. V. d'Assua), localització que tendeix a descartar l'àrab, tot i que fóra concebible que, com a «nom de casa», s'hagués aplicat a la família d'un que pretenia ser màgic; descartaríem allò, per la geografia, a favor d'un NP germ. (ATHI-SIND), sense decidir-nos-hi bé, tenint en compte la fama dels moros en matèria de bruixeria.

ATZENETA

1) *A. del Maestrat*

PRON. MOD. *āzzenēta* oït a Vistabella, La Pobra Tornesa i Vilafermosa (nov. 1935); *arzenēta* a l'Alcra (jul. 1935). També sento *Atze*- o *Atza*- amb sonora a les Useres, CastPna., i al poble mateix (1961); més rarament amb ž: «anà(r) a *ženēta*», «el camí (de) *ženēta*», a la Serra d'En Galceran (1961).

DOC. ANT. La carta de població atorgada per Guillem d'Anglesola és de 1272, i també en tinc cites de 1385, 1432, 1520, 1553, 1597, 1600, per desgràcia inútils per al lingüista, pel vici de molts dels erudits locals d'allà, de no respectar les divergències gràfiques de la mena de *Atz/Aç*-, o *-za/-ze-* (p. ex. escrivint desimboltament *Gimeno* en el doc. de 1385, junt amb *Ex*- o *Ximeno*). Més fidedignes són: «*Açanetha* et

Chydos» 1276 (Nav. Tomás, *D. L. A. Ar.* 38.56, 38.59); *Atzeneta* S. xvi (*Memor. Muñoz*, BSCC xiv, 430); *Adzaneta*, amb biblgr. de Lz. Vargas, c. 1774 (I, 255).

L'amic i erudit local Eliseu Bellés té, des d'abans de 1961, en què me'n comunicà valuoses mostres durant la meua enq. d'allí, una rica monografia toponímica d'aquesta vila.

2) *Atzeneta d'Albaida*. SSiv. 15, després d'admetre'n ridícules faules etimològiques, l'identifica amb un *Açenet* donat per Jaume I, en l'any 1248; Chabàs creu que l'*Açenet* del *Rept.* 470 (no localitzat) és *Senet* (que junt amb Negrals forma mun. en el p. j. de Pego) fundant-se en el fet que aquest poble es troba sovint antigament amb la grafia *Çenet*. El que podem tenir per segur és que tots dos NLL vénen de la mateixa etimologia àrabo-bereber que *Atzeneta* (*del Maestrat*), car junt amb la forma *Zānāta*, de terminació femenina, hi havia el gentilici (nisba) *zānāī*,¹ que donava en cat. (*at*)*zenet(e)*, d'on l'apel·latiu cat. *genet* i cast. *jinete* (*DECat* iv, 461, 462a1-3; *DECH* III, 518a4) i s. v. *enjaneta*.

La d'Albaida ja em consta com «alqueria de *Zeneta*» en te. d'Albaida, a. 1280 (MtzFdo., *Doc. Val. ACA* II, 1169); segons SSiv. fou anex de l'esgl. d'Albaida, fins a 1574, en què hi havia 45 cases de moriscos; fou repoblada amb cristians després de l'expulsió, i ja n'hi ha memòries cristianes de c. 1600. La pronúncia que tinc anotada a Albaida (com a cognom) és *Atzeneta* (xxxii, 202.23). En la pron. mod., Giner March, que és d'Albaida, anota adés *alzenēta* adés *alz^onēta* o *-za-* (1935); jo vaig oir-ho pertot amb *e*, i amb *Al-*: *alzenēta* (Albaida, Benigànim, Aiello Ma., a *Atzeneta* mateix i crec també a Carrícola, xxxii, 127.66, 80.11, 10.16, 132.16, 138.20). MGadea escriu *Alceneta*, *T. del Xè* I 161, però *Adceneta*, I 7 i 239.

3) En el p. j. de Pego, SSiv. troba *Azaneta* com alq. ja el 1335; i el 1374 hi havia cinc cases de moriscos i cinc de cristians; fou repoblat després de l'expulsió el 1611.

4) Un altre *Adzaneta* de la vall de Guadalest, figura com a «lloc» agregat a la parr. de Beniardà, l'a. 1574, amb vuit cases de moriscos; desaparegué, segons sembla, des de l'expulsió (1611): SSiv. 15; probablement el mateix que *Anseneta* pda. de Benifato (xxxv, 36.20); però deu ser diferent *Alzanet* pda. de Callosa (xxxiv, 183.20). *L'Assenet* pda. de Novelda (xxxvi, 53.9).

5) Se cita també un *Atzeneta* a Ontinyent (GGRV 587).

¹ En la *Tekmila* del val. Aben-al-Abbar hi ha notícies sobre *Abu 'l-Ḥasan 'Alī Ben-Idrīs Az-zānāī* (ed. Md., 2353).

6) *Zeneta* població ant. a la Vall d'Uixó (BSCC xiv, 474).

7) *Zaneta* pda. de Cullera on se celebrava mercat setmanal, a. 1279 (MtzFdo., *Doc. Val. ACA* II, 626).

Atzetà, Corral de l'~, guia d'Iglésias-Santas. (II, 282, 305), entre Vandellòs i Tivissa: nom que ens recorda *Alzet* 'alzinar' amb les seves variants *aulet*, *ud-*